

**XXVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej
im. Ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi**
(Rumia, 23–25 października 2014 r.)

W dniach 23–25 października 2014 r. odbyła się dwudziesta szоста edycja Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego (dalej: MFMR). Od samego początku ta artystyczna impreza odbywa się w Rumi, w salezjańskiej parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych, z którą ostatnie lata swojego życia związał jej patron, ks. S. Ormiński SDB. Gospodarzem Festiwalu jest wyżej wspomniana parafia, natomiast honorowy patronat sprawuje Inspektor Księży Salezjanów (Prowincja pw. św. Wojciecha), a od 2011 r. także Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Należy podkreślić, że odbywa się on rokrocznie, nieprzerwanie, dzięki znakomitej i profesjonalnej pracy organizatorów⁴, przy istotnym wsparciu osób i instytucji finansujących⁵ to przedsięwzięcie.

⁴ Komitet Organizacyjny Festiwalu stanowią: dyrektor artystyczny — prof. Roman Perucki; dyrektor festiwalu — Daniel Ptach oraz członkowie — Elżbieta Waśkowska (przewodnicząca Komitetu Organi-

Festiwal ma charakter konkursu, który w tej edycji odbywał się w trzech płaszczyznach: (1) konkurs muzyki organowej, (2) konkurs zespołów chórnych oraz (3) konkurs na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim. Organizatorzy wyraźnie określili cele MFMR. Są one następujące: (1) upamiętnienie postaci ks. Stanisława Ormińskiego, (2) podnoszenie religijnej kultury muzycznej, (3) wzrost poziomu wykonawczego zespołów chórnych i indywidualnych wykonawców, (4) upowszechnienie dorobku w zakresie muzyki dawnej i współczesnej o treściach religijnych, (5) propagowanie muzyki kompozytorów polskich⁶.

1. Konkurs muzyki organowej

Na przesłuchania młodych organistów⁷ organizatorzy przewidzieli dwa dni, w których odbyły się kolejno pierwszy i drugi etap konkursu. W pierwszym z nich obowiązywał następujący program: (1) J. Praetorius (1595–1660) — *Ich ruf zu Dir Herr Jesu Christ* (wyd. Bodensee – Musikverstand BOD 2006); (2) H.L. Hassler (1564–1612) [Tabulatura Oliwska, ok. 1619] — *Canzona* (wyd. Organon); (3) do wyboru z chorałów schüblerowskich J.S. Bacha (1685–1750): *Wo soll ich fliehen hin* (BWV 646) lub *Kommst du nun, Jesu* (BWV 650); (4) I część sonaty triowej (BWV 526); (5) Th. Dubois (1837–1924) — *Toccata* (wyd. Alphonse Leduc).

Do konkursu przystąpiło pięciu organistów, których recitale oceniali jurorzy w następującym składzie: prof. Pieter van Dijk z Amsterdamu — przewodniczący, prof. Andrzej Chorośiński z UMFC w Warszawie, prof. Daniel Zaretsky z Sankt Petersburga, prof. Roman Perucki z Akademii Muzycznej w Gdańsku oraz ks. dr Maciej Szczepankiewicz SDB z Akademii Muzycznej w Szczecinie. Rolę sekretarza pełnił ks. Marcin Balawander SDB. W wyniku tajnego głosowania jury postano-

zacyjnego), ks. Kazimierz Chudzicki SDB (dyrektor miejscowej wspólnoty zakonnej salezjanów i proboszcz parafii), ks. Marcin Balawander SDB, January Borys, Klaudia Głodowska, Agnieszka Głodowska, Anna Głodowska, Marcin Leman, Mariusz Pniewski, br. Władysław Rogowski SDB, Alicja Sowirko, Kamila Sowirko, Andrzej Waškowski, Dariusz Waškowski, Joanna Zwierzyńska. Por. *XXVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Informator*, Rumia 2014, s. 8.

⁵ Instytucje finansujące i wspomagające Festiwal: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Zgromadzenie Salezjanów Św. Jana Bosko (prowincja pw. św. Wojciecha z siedzibą w Pile), Kuria Metropolitalna w Gdańsku, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Polska Filharmonia Bałtycka im. F. Chopina, Urząd Miasta Rumi, Miejski Dom Kultury w Rumi, Fundacja Dialogu, Kultur i Religii w Warszawie, Międzynarodowe Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego UKSW w Warszawie, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Rada Chórów Kaszubskich, Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Rumi, Związek Harcerstwa Polskiego w Rumi, PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o., Spółdzielnia Mieszkaniowa *Janowo* w Rumi, Hotel *Faltom* w Rumi, Agencja Usług Turystycznych *Columbus*; por. *tamże*.

⁶ Por. *XXVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Regulaminy*, Rumia 2014, s. 3.

⁷ W regulaminie zapisano informację, że w konkursie mogą uczestniczyć organisci urodzeni po 1 stycznia 1989 r.; por. *tamże*.

wiło zakwalifikować do drugiego etapu konkursu czterech wykonawców: Adriana Büttemaiera z Niemiec, Ekaterinę Kurmyshovą z Rosji, Patryka Podwojskiego z Gdańska oraz Viktorię Shorokhovą z Rosji.

Pierwszy dzień Festiwalu zakończył organowy kurs mistrzowski, który przeprowadził prof. Pieter van Dijk. Spotkanie z mistrzem muzyki organowej cieszyło się wyjątkowym zainteresowaniem nie tylko uczestników konkursu, ale także innych organistów, przybyłych z całego Wybrzeża. Fakt, że warsztaty przedłużyły się znacznie ponad czas, w którym były zaplanowane, świadczyć może o znakomitym ich poziomie.

Drugi etap konkursu odbył się następnego dnia. Czwórka finalistów zobowiązana była do wykonania następującego programu: (1) F. Tunder (1614–1667) — *Ich dich hab ich gehoffet, Herr* (wyd. *Breitkopf* nr 6718); (2) N. de Grigny (1671–1703), z *Livre d'Orgue: Trio en dialogue* (wyd. *Schott*); (3) C.F.E. Bach (1714–1788) — jeden z utworów do wyboru: *Sonata D-dur nr 1* lub *Sonata g-moll nr 2*, *Sonata B-dur nr 3*, lub *Sonata F-dur nr 4*; (4) M. Surzyński (1866–1924) — *Wariacje na temat „Kto się w opiekę”*.

Przed ogłoszeniem wyników konkursu finałowego uczestnicy Festiwalu wysłuchali koncertu organowego w wykonaniu przewodniczącego tegorocznego zespołu jurorów — Pietera van Dijka. W programie recitalu znalazły się następujące utwory: (1) J.S. Bach — *Pièce d'Orgue BWV 572 Tres Vitement-Gravement-Lentement*, (2) J.S. Bach, ze zbioru *Orgelbüchlein: the Passion choral preludes BWV 620–624* — *Christus der uns selig macht; Da Jesus an dem Kreuze stund; O Mensch, bewein dein Sünde gross; Wir danken dir, Herr Jesu Christ, Hilf Gott, dass mir's gelinge (Canone alla quinta)*, (3) P. Hindemith — *Sonate II Lebhaft – Ruhig bewegt – Fuge, Maessig bewegt, heiter*, (4) J.S. Bach — *Von Gott will ich nicht lassen BWV 658*, (5) J. Alain — *Suite, Introduction et Variations – Scherzo – Choral*. Był to znakomity koncert, który należycie doceniła rumska publiczność.

Drugi dzień Festiwalu zakończyło oficjalne ogłoszenie wyników konkursu organowego. Pierwsze miejsce *jury* przyznało Patrykowi Podwojskiemu z Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku (klasa organów prof. Romana Peruckiego). Znaczącą nagrodę pieniężną dla laureata konkursu organowego MFMR, w wysokości siedmiu tysięcy złotych, ufundowała Burmistrz Miasta Rumi. Nagrodę pieniężną za drugie miejsce, w wysokości tysiąca dwustu pięćdziesięciu złotych, ufundowaną przez Metropolitę Gdańskiego, odebrała Viktoria Shorokhova z Akademii Muzycznej im. M. Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu (klasa organów prof. Daniela Zaretsky'ego). Trzecie miejsce przyznano dwóm pozostałym finalistom: Ekaterinie Kurmyshovej z Akademii Muzycznej im. M. Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu (klasa organów prof. Daniela Zaretsky'ego) oraz przybyłemu z Niemiec Adrianowi Büttermeierowi z Akademii Muzycznej w Detmold (klasa organów prof. Martina Sandera). Oboje młodych artystów otrzymało podzieloną nagrodę piędz-

ną, po siedemset pięćdziesiąt złotych, ufundowaną przez Metropolitę Gdańskiego oraz Prezydenta Miasta Wejherowa.

Zdumiewa nieco fakt, że w tegorocznym konkursie organowym wzięła udział wyjątkowo mała ilość organistów. Ale z drugiej strony należy zauważyć, że 75% uczestników stanowili artyści zagraniczni. Jurorzy podkreślali dobre przygotowanie i dobry warsztat techniczny wszystkich młodych muzyków, dla których rumski konkurs może okazać się początkiem kariery wirtuozowskiej.

2. Konkurs zespołów chórальных

Sobotnie przedpołudnie organizatorzy przewidzieli na przeprowadzenie konkursu chóralnego. Zgodnie z regulaminem, mogły do niego przystąpić zespoły śpiewacze, które przygotowały do oceny program składający się z pieśni o treściach religijnych z dowolnie wybranych epok stylistycznych, w którym znalazły się co najmniej dwa utwory kompozytorów polskich⁸. Przesłuchania zespołów odbywały się w dwóch kategoriach: zespoły chóralne (ilość uczestników od 17 wzwyż) oraz zespoły kameralne (do 16 osób, nie wliczając dyrygenta).

W skład zespołu oceniającego wchodził następujący jury: prof. Ryszard Zimak, rektor Uniwersytetu Muzycznego im. F. Chopina w Warszawie — przewodniczący; prof. Magdalena Wdowicka-Mackiewicz z Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu; prof. Jolanta Szybalska-Matczak z Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; prof. Marcin Tomczak z Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku; ks. dr Krzysztof Niegowski SDB z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; Tomasz Fopke z Rady Chórów Kaszubskich. Rolę sekretarza *jury* pełnił ks. Marcin Balawander SDB. W czasie spotkania roboczego *jury* zapoznało się z zaproponowanym przez organizatorów systemem oceniania zespołów. W konkursie przyjęto skalę punktową, wg której *jury* przyznaje *Grand Prix* dla najwyższej ocenionego zespołu w obu konkursach (nagroda finansowa) oraz w każdej kategorii oceniania: Złoty Dyplom za 91–100 punktów i nagrodę finansową dla najwyższej ocenionego zespołu w danej kategorii; Srebrny Dyplom za 81–90 punktów; Brązowy Dyplom za 70–80 punktów. Ponadto, jak zapisano w regulaminie, *jury* może przyznać także nagrody specjalne i wyróżnienia, które mogą również mieć charakter finansowy⁹.

Konkurs w kategorii zespołów chóralnych poprzedziło uroczyste wykonanie przez wszystkie zespoły śpiewacze utworu *Gaude Mater Polonia* pod dyrekcją prof. Marcina Tomczaka z Gdańska. Następnie głos zabrał przedstawiciel gospodarzy Festiwalu, ks. Kazimierz Chudzicki SDB — proboszcz parafii i dyrektor miejscowej

⁸ Por. *XXVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Regulaminy*, s. 9.

⁹ Por. *tamże*, s. 10.

salezjańskiej wspólnoty zakonnej, który powitał jurorów, uczestników i wszystkich gości. Dyrektor MFMR, Daniel Ptach, przypomniał wykonawcom zasady konkursu i przekazał głos Konradowi Mielnikowi, redaktorowi Radia Gdańsk, który prowadził oba konkursy.

Do kategorii zespołów chóralnych zakwalifikowano sześć zespołów, które wykonały swoje programy wg kolejności ustalonej poprzez losowanie. Zgodnie z regulaminem, występ chóru w jednej i drugiej kategorii nie mógł przekroczyć 15 minut. Po występach tychże sześciu zespołów nastąpiła przerwa. Uczestnicy MFMR i publiczność, zgodnie z utrwaloną tradycją, oddali hołd Patronowi Festiwalu — ks. S. Ormińskiemu SDB. Przed jego popiersiem złożono kwiaty oraz odśpiewano wspólnie *Apel Jasnogórski*. Był to moment zadumy, który na chwilę pozwolił uczestnikom oderwać się od emocji związanych z konkursem. Po przerwie swoje programy zaprezentowały cztery formacje śpiewaków zgłoszone do kategorii zespołów kameralnych. Jurorzy podkreślali, że poziom występów wszystkich zespołów był dość wysoki i wyrównany.

Grand Prix i związaną z nim nagrodę pieniężną w wysokości piętnastu tysięcy złotych, ufundowaną przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz Złoty Dyplom zdobył Żeński Zespół Wokalny *Sigma* z Bydgoszczy pod dyrekcją Magdaleny Filipskiej, występujący w kategorii zespołów kameralnych¹⁰. Złożona z ośmiu dziewcząt grupa wokalistek została najwyżej oceniona przez jurorów, otrzymując 96 punktów. W kategorii zespołów chóralnych za zdobycie 95 punktów Złoty Dyplom przyznano Chórowi Kameralnemu Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu pod dyrekcją Marka Gandeckiego¹¹. Muzycy zdobyli zatem pierwsze miejsce w swojej kategorii i odebrali nagrodę pieniężną w wysokości sześciu tysięcy złotych, ufundowaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego. Złoty Dyplom w kategorii zespołów kameralnych otrzymał także chór *Supra Vocalis Ensemble* z Gdańska pod dyrekcją Michała Kozorysa¹². Za zdobycie 94 punktów śpiewacy odebrali nagrodę pieniężną w wysokości pięciu tysięcy złotych, którą ufundował Inspektor salezjańskiej prowincji pw. św. Wojciecha z siedzibą w Pile. Złoty Dyplom odebrał również chór *Collegium Medicum* Uniwersytetu Mikołaja Kopernika z Bydgoszczy pod dyrekcją Janusza Staneckiego¹³ (kategoria zespołów chóralnych,

¹⁰ Zespół ten wykonał następujący program: (1) F. Poulenc, *Ave Verum Corpus*; (2) A. Koszewski, *Zdrowaś Królowo Wyborna*; (3) P. Łukaszewski, *Lactentur coeli*; (4) Sz. Godziemba-Trytek, *Nox praecessit*; (5) E. Podgaitis, *Ave Maria*.

¹¹ Składający się z 38 osób chór z Poznania wykonał następujące utwory: (1) M. Zieliński, *Viderunt omnes*; (2) P. Meador, *Ubi caritas*; (3) M. Jasiński, *Cantus finalis*; (4) E. Whitacre, *Lux aurumque*.

¹² W programie zespołu znalazły się następujące utwory: (1) Mikołaj z Chrzanowa, *Protexisti me Deus*; (2) U. Sisak, *Vulgata*; (3) A. Pärt, *Bohorodice Djevo*; (4) R. Twardowski, *Regina Coeli*.

¹³ Chór z Bydgoszczy wykonał następujące utwory: (1) J. Trepczyk, J. Mowiński (opr.), *Kaszëbskô Królewô* (pieśń w jęz. kaszubskim); (2) J. Busto, *Ave Maria*; (3) S. Rachmaninow, *Bogorodice Dievo radujsjja*; (4) L. Lansson, G. Eriksson (opr.) *Salve Regina*; (5) R. Twardowski, *Regina Coeli*.

91 punktów). Śpiewakom z Bydgoszczy *jury* przyznało ponadto wyróżnienie i związaną z nim nagrodę pieniężną Starosty Powiatu Wejherowskiego w wysokości dwóch tysięcy złotych.

Srebrne Dyplomy przyznano następującym zespołom: Chórowi Kameralnemu Akademii Sztuki za Szczecina pod dyrekcją Barbary Halec (kat. zespołów chóralnych, 89 punktów); chórowi *Alla Polacca* z Warszawy pod dyrekcją Magdaleny Gruziel (kat. zespołów kameralnych, 89 punktów) oraz Wyrzyskiemu Chórowi Męskiemu z Wyrzyska pod dyrekcją Piotra Jańczaka (kat. zespołów chóralnych, 85 punktów). Wszystkie trzy zespoły otrzymały jeszcze wyróżnienia: Puchar Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (chór ze Szczecina), Puchar Prezesa Oddziału Gdańskiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (chór z Warszawy) oraz drugi Puchar Prezesa Oddziału Gdańskiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (zespół z Wyrzyska).

Brązowe Dyplomy odebrały dwa zespoły: Chór Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej z Warszawy pod dyrekcją Ewy Mackiewicz (kat. zespołów chóralnych, 74 punkty) oraz zespół wokalny *Tacet* z Warszawy pod dyrekcją Emilii Dudkiewicz (kat. zespołów kameralnych, 72 punkty).

Oddzielnej ocenie *jury* poddany był utwór w ramach konkursu na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim. Każdy zespół mógł zgłosić taką pieśń i wykonać ją w ramach swego występu¹⁴. W istocie kilka zespołów wykonało taki utwór. Nagroda za najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim została przyznana zespołowi wokalnemu *Tacet* z Warszawy pod dyrekcją Emilii Dudkiewicz¹⁵. 5-osobowa grupa muzyków z Warszawy odebrała nagrodę pieniężną w wysokości dwóch tysięcy złotych, którą ufundował Starosta Powiatu Wejherowskiego. Wyróżnienie w tejże klasyfikacji otrzymał Chór *Collegium Medicum* Uniwersytetu Mikołaja Kopernika z Bydgoszczy pod dyrekcją Janusza Staneckiego, któremu wręczono Puchar Prezesa Rady Chórów Kaszubskich.

3. Zakończenie festiwalu

Po przesłuchaniach konkursowych odbył się tradycyjny Koncert Finałowy, który — jak zawsze — zgromadził liczną grupę mieszkańców Wybrzeża. W programie koncertu znalazły się dwa znakomite dzieła Antona Brucknera: *IV Symfonia Romantyczna Es-dur* oraz *Te Deum*. Wykonawcami byli: Barbara Kubiak (sopran), Ewa Marciniak (alt), Adam Zdunikowski (tenor), Orkiestra Symfoniczna Polskiej Filharmonii Bałtyckiej oraz Akademicki Chór Uniwersytetu Gdańskiego (przygotowanie: Marcin Tomczak). Dyrygował, pochodzący z Holandii, Ernst van Tiel.

¹⁴ W regulaminie konkursu zapisano, że zespół taki może przekroczyć regulaminowy czas wykonania (15 minut) o czas wykonania pieśni w języku kaszubskim; por. *XXVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Regulaminy*, s. 11.

¹⁵ Nagrodzony utwór: *Mój Ojciec* Adama Diesnera.

Zwieńczeniem trzydniowego MFMR była uroczysta celebracja Mszy św., której przewodniczył biskup pomocniczy archidiecezji gdańskiej Wiesław Szlachetka. Homilię wygłosił prowincjał księży salezjanów, ks. dr Marek T. Chmielewski. Podczas Eucharystii śpiewy wykonywali wspólnie wszyscy uczestnicy Festiwalu pod dyktando prof. M. Tomczaka. Bezpośrednio po Mszy św. odbyło się uroczyste ogłoszenie wyników, wręczenie nagród i dyplomów oraz koncert laureatów.

Dwudziesty szósty Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi był imprezą bardzo dobrze zorganizowaną. Wszystkie zespoły i wykonawcy indywidualni prezentowali wysoki poziom artystyczny, co podkreślali zarówno sami uczestnicy, widzowie, jak i jurorzy. Niewątpliwie było to ważne wydarzenie kulturalne w Polsce, promujące przede wszystkim młodych artystów i dzieła religijne polskich twórców. Organizatorom należą się słowa uznania za profesjonalne przygotowanie Festiwalu, który każdego roku jest wielkim świętem muzyki religijnej.

Ks. Krzysztof Niegowski SDB